

Opetussuunnitelma

Visuaalisten taiteiden laaja oppimäärä

Koulutuksen järjestämislupa:
Pvm 19.10.2000
Dnro 238/430/2000

Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet Aimokoulussa on laadittu kuvataiteen ja käsityön suuntautumisvaihtoehdoista valtakunnallisen opetussuunnitelman (Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, OPH) pohjalta niitä täsmentämään ja täydentämään.

Opetussuunnitelma on hyväksytty 20.6.2005 Hämeenlinnan kaupungin koulutus- ja kulttuurilautakunnassa.

SISÄLTÖ

1. AIMOKOULU ANTAA VISUAALISTEN TAITEIDEN PERUSOPETUSTA	4
Aimokoulun toiminta-ajatus	4
Aimokoulun arvot	5
Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän yleiset tavoitteet	5
2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN AIMOKOULUSSA	6
Oppimiskäsitys	6
Opiskeluympäristö	6
Työtavat	7
3. OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS	8
Opetuksen rakenne	8
Opetuksen laajuus	8
Opintojen suorittamisaika	8
4. OPETUSJÄRJESTELYT	9
Lukuvuosi	9
Oppilaaksi ottaminen	9
Opetusryhmät	9
Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen	9
Opintoretket	9
Näyttelytoiminta	9
5. OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT	10
Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet	10
KUVATAIDE	11
Keskeiset sisällöt	11
KÄSITYÖTAIDE	13
Keskeiset sisällöt	13
6. ARVIOINTI	15

1. AIMOKOULU ANTAA VISUAALISTEN TAITEIDEN PERUSOPETUSTA

Aimokoulun toiminta-ajatus

Aimo-etymologia

(AIMO oivallinen, kelpo, todellinen, aito, tärkeä, alituinen, vakituinen)

(KOULU kreikka, skolé, vapaa-aika, lepohetki, henkinen askartelu lepohetkinä)

”AIMO koulu tarjoaa:

oivallisia oivalluksia

kelpo kykyjä

todellisia toteamuksia

aitoja kokemuksia

alituksia ajatuksia

vakituista taiteen perusopetusta”

Visuaalisten taiteiden perusopetusta annetaan Aimokoulussa kuvataiteen, käsityön ja audiovisuaalisten taiteiden aloilta hämeenlinnalaisille lapsille ja nuorille. Aimokoulu järjestää perustoimintansa ohella kurssi- ja leiritoimintaa. Kuvataiteen ja käsityön rajapintaa tutkitaan mm. yhteisillä painopistealueilla, joita ovat muotoilu ja muinaistaide. Visuaalisten taiteiden eri suuntautumismuotojen opinnot voidaan lukea hyväksi keskenään.

Aimokoulun tehtävä on antaa oppilaalle mahdollisuus opiskella visuaalisia taiteita pitkäjänteisesti omien taipumustensa ja kiinnostuksensa mukaisesti sekä luoda edellytykset elinikäiselle taiteen harrastamiselle ja valmiudet hakeutua jatko-opintoihin.

Opetuksen tehtävänä on kansallisen visuaalisen kulttuurin tutkiminen ja kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on myös perehdyttää oppilaita eri kulttuureihin ja niiden erityispiirteisiin visuaalisesti monimuotoisessa ja jatkuvasti muuttuvassa maailmassa. Aimokoulu toimii aktiivisesti yhteistyössä taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Päiväkotien ja peruskoulujen kanssa toteutettavassa yhteistyössä Aimokoulu toimii niiden taidekasvatustyötä tukevana, ei korvaavana tahona. Aimokoulu pyrkii aktiiviseen opetuksen kehittämiseen.

Aimokoulun opetuksen tavoitteena on, että oppilaat voivat visuaalisten kulttuurien ymmärtämisellään ja taiteen tuntemuksellaan vaikuttaa yhteiskunnan arvoihin ja sitä kautta koko yhteiskuntaan ja sen ilmapiiriin.

Aimokoulun arvot

*"Tavoitteemme on kasvattaa kulttuurihistoriaansa ymmärtäviä, maailmankuvansa tiedostavia, vahvan identiteetin omaavia, vastuullisia yhteisön jäseniä."
(9000 Auringonkiertoa)*

Visuaalisten taiteiden perusopetus perustuu käsitykseen ihmisestä, joka eettisenä, moraalisenä ja valintakykyisenä yksilönä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä ja ymmärtää kauneuden merkityksen elämässään. Opetus Aimokoulussa pyrkii tukemaan oppilaan henkistä kasvua, persoonallisuuden eheyttä sekä kehittymistä arvostelukykyiseksi ja ajattelevaksi ihmiseksi ja yhteisön jäseneksi. Tavoitteena on, että ilmaistessaan itseään taiteen keinoin oppilas oppii arvioimaan itseään ja ympäristöään sekä rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperintönsä pohjalta. Opetuksen tulee ohjata oppilasta tiedostamaan itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä ja ilmaisemaan niitä visuaalisin keinoin. Tavoitteena on tukea oppilaan kasvua empatiaan ja vastuullisuuteen. Oppilas ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan erilaisuutta ja tulemaan tietoisiksi osallisuudestaan maailmaan.

Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän yleiset tavoitteet

Taiteen ja tieteen avulla ihminen määrittelee suhteensa luontoon ja kulttuuriin. Oppilaan tulee ymmärtää sekä yhteiskunnan visuaalisia merkityksiä että yhteiskunnassa vallitsevia taidekäsityksiä ja niiden vaikutusta omaan elämäänsä ja ympäristöönsä.

Opetuksessa oppilasta rohkaistaan tulkitsemaan taidetta persoonallisesti ja tunnistamaan oman henkilöhistoriansa sekä se konteksti, jossa hän tarkastelee teosta. Sama teos, käsityötuote tai rakennettu ympäristö tulkitaan eri aikoina ja eri yhteyksissä eri tavoin. Opetuksen tulee kehittää luovaa ongelmanratkaisukykyä. Oppilas oppii ilmaisullisia valmiuksia, materiaalin ja tekniikan hallintaa. Opetuksessa oppilasta ohjataan arvioimaan ja arvostamaan laatua visuaalisessa ympäristössä.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN AIMOKOULUSSA

Oppimiskäsitys

” Ryhmä on älykkäämpi kuin yksilö. Oppiminen on ajattelun muuttumista. Ihminen ei ole tuote vaan prosessi.”(Kirsti Lonka)

Taiteellisen oppimisen tietopohja muodostuu oppilaan havainnoista, tunteista, ajatuksista, tiedoista, ilmaisusta sekä taidoista. Työskentelyn tavoitteena on, että oppilas oivaltaa ajattelun, tiedon soveltamisen ja tekemisen tapahtuvan yhtä aikaa. Taiteellisen tekemisen tarpeen tulee lähteä oppilaan omasta motivaatiosta. Oppilaalla tulee olla aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa.

Tutkivassa oppimisessa oppilas tai ryhmä itse asettaa ongelmia, käsittelee tietoa, pohtii ja muodostaa käsityksiä yksin ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Opettajan tehtävä on tukea ryhmätoimintaa sekä ymmärryksen ja tiedon etsinnän prosesseja.

Opiskeluympäristö

*”Hyvä opiskeluympäristö on rauhallinen ja rento. Siellä on erilaisia virikkeitä. Ilmapiiri on sellainen, että voi sanoa oman mielipiteensä.”
(15-vuotias kuvataidekoululainen)*

Aimokoulussa opiskeluympäristö muodostuu psyykkisestä, sosiaalisesta ja fyysisestä ympäristöstä, opetussuunnitelmasta ja opetusmenetelmistä.

- Aimo on psyykkisenä ympäristönä turvallinen ja empaattinen
- Aimo on fyysisenä ympäristönä rauhallinen, turvallinen, virikkeellinen ja esteettinen
- Aimo on sosiaalisena ympäristönä avoin ja suvaitseva
- Aimon opetussuunnitelma on avoin ja kehittyvä
- Aimon opetusmenetelmät perustuvat tekemällä oppimiseen ja tutkivaan asenteeseen

Opetustyön onnistumisen ja opiskeluympäristön laadukkuuden takaamiseksi Aimokoulu pyrkii opetustoiminnan tavoitteelliseen kehittämiseen. Aimokoulussa on kehitetty eriytetyt opetussuunnitelmat valokuvauksesta, muinaistaiteesta (MOPS) ja muotoilusta.

Opiskeluympäristö heijastaa yhteisön arvoja, kuten esteettisyyttä, eettisyyttä, suvaitsevaisuutta, yhteisöllisyyttä, avoimuutta, aktiivisuutta ja ajankohtaisuutta.

Aimokoulussa vallitsee myönteinen, avoin, turvallinen ja jokaisen persoonallisuutta kunnioittava ilmapiiri, jossa elämäntaidot vahvistuvat. Oppimisympäristö tukee monipuolisesti valmiuksiltaan erilaisten oppilaiden kasvua. Tavoitteena on luoda esteettisesti virikkeinen ympäristö, joka tukee toiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä, mutta antaa myös mahdollisuuden omaan rauhaan ja kiireettömyyteen. Aimokoulu ottaa huomioon työ-, tuote- ja ympäristöturvallisuuden. Oppilailla on käytössään turvalliset ja laadukkaat välineet ja monipuoliset materiaalit.

Opiskeluympäristössä huomioidaan paikkakunnan erityislaatuisuus opetusta rikastuttavana tekijänä. Historian jäljet hämäläisessä ympäristössä luovat perspektiivin Aimokoulussa annettavalle opetukselle. Hattulan Lusiin rakennettu muinaiskylä on ollut oppimisympäristönä ainutlaatuinen paikka historian tutkimiselle ja monipuoliselle kokeilutoiminnalle.

Luonto, oppilaanelinpiiri, työ- ja kulttuurielämä ovat myös osa opiskeluympäristöä. Tavoitteena on jatkuva yhteistyö kodin kanssa palautteen, arvioinnin ja toiminnan kehittämiseksi.

Vuorovaikutus muiden kulttuurilaitosten kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti on keskeinen osa nykyaikaista opiskeluympäristöä. Aimokoulu kehittää erityisesti verkkoympäristöä opiskeluympäristönä ja vuorovaikutuksen välineenä.

Työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset oppimistyyli- ja kehitysvaiheet. Oppilaalle voidaan laatia henkilökohtainen opetussuunnitelma. Visuaalisten taitojen ja tietojen oppiminen sekä tutkiva ja ongelmakeskeinen asenne oppimiseen ja ilmaisuun vaativat jatkuvaa vuorovaikutusta oppilaan, opettajan ja ryhmän välillä. Havainnointi, itse tekeminen ja leikki ovat keskeisiä työmuotoja. Oppilaan omat kokemukset, taidot ja tiedot sekä kiinnostus huomioidaan työtavoissa.

Aimokoulussa teemallinen työtapo tarjoaa taiteelliselle työskentelylle yhteisen sisällöllisen tarkastelukulman. Teemallinen työskentely mahdollistaa pitkäkestoisen ja laaja-alaisen syventymisen valittuun sisältöalueeseen.

Työtavat valitaan niin, että oppilaan vuorovaikutustaidot, keskittymiskyky, pitkäjänteisyys, herkkyys, eläytymiskyky, oma-aloitteisuus, vastuu ja itseluottamus sekä sosiaaliset taidot kasvavat. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omia ja muiden oppimisprosesseja ja oppimistuloksia. Aimokoulussa työtapojen kehittämisessä keskeinen tavoite on avoimuus ja vuorovaikutus eri opetusryhmien ja opettajien välillä.

Aimokoulussa opettajan tulee lisäksi :

- huolehtia oppimisprosessin dokumentoinnista omista ryhmissään
- osallistua opetuksen ja koulun kehittämiseen
- huolehtia opetustiloista ja välineistä
- toimia linkkinä koulun ja kodin välillä
- ilmoittaa rehtorille oppilasryhmiä koskevista muutoksista
- huolehtia materiaalitarpeista ja -hankinnoista
- osallistua opettajien kokouksiin
- kehittää itseään taidekasvattajana ja ihmisenä

3. OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

Opetuksen Rakenne

Aimokoulussa visuaalisten taiteiden opinnot voi aloittaa viisivuotiaana ja opintoja voi jatkaa aikuisiän kynnykselle asti. Opinnot muodostuvat varhaisiän, perus- ja syventävistä opinnoista seuraavalla tavalla:

Varhaisiän opinnot
Alkuryhmä I 5-vuotiaille
Alkuryhmä II 6-vuotiaille

Perusopinnot
Perusryhmä I 7-vuotiaille
Perusryhmä II 8-vuotiaille
Perusryhmä III 9-vuotiaille
Perusryhmä IV 10-vuotiaille
Periodityöpaja I 11-vuotiaille

Syventävät opinnot
Valinnaiset työpajat I 12-15-vuotiaille
Valinnaiset työpajat II 15-18-vuotiaille

Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän laskennallinen opintojen laajuus on 1 300 tuntia. Oppitunnin pituus on 45 minuuttia. Varhaisiän opintojen laajuus on 140 tuntia. Perusopintojen laskennallinen laajuus on 540 tuntia, joka sisältää muuta kuin lukujärjestyksen mukaista työskentelyä 155 tuntia ja syventävien opintojen laajuus 790 tuntia ja muuta työskentelyä 160 tuntia. Opinnot koostuvat viikoittaisista opetuskerroista, opintoretkestä ja näyttelykäynneistä, syventävistä kursseista sekä itsenäisestä työskentelystä (esim. kotitehtävät).

Opintojen suorittamisaika

Varhaisiän opinnot voidaan suorittaa kahden vuoden aikana, Perusopinnot viiden- ja syventävät opinnot kuuden vuoden aikana. Oppilaalle voidaan riittävin perustein myöntää välivuosi opinnoistaan, ei kuitenkaan varhaisiän opintoja aloitettaessa.

4. OPETUSJÄRJESTELYT

Lukuvuosi

Lukuvuoden pituus on 35 opintoviikkoa, syyslukukaudella 16 ja kevätlukukaudella 17 opintoviikkoa.

Kesäaikana ja viikonloppuisin voidaan järjestää laajaa oppimäärää täydentävää kurssitoimintaa.

Oppilaaksi ottaminen

Aimokoulussa oppilaat valitaan valmentaviin opintoihin arpomalla. Perusopetusryhmissä vapautuvia oppilaspaikkoja täytettäessä huomioidaan oppilaan harrastuneisuus ja opinnot toisen paikkakunnan kuvataidekoulussa. Aimokoulussa uusia oppilaita voidaan ottaa myös syventäviin opintoihin erityisen harrastuneisuuden ja motivoituneisuuden perusteella.

Opetusryhmät

Opetusryhmät muodostetaan huomioiden oppilaiden ikä sekä edistyneisyys. Ryhmäkoko valmentavissa opinnoissa on 8-10 oppilasta. Perusryhmissä oppilaita on 10-12, ja syventävissä opinnoissa 6-12 oppilasta. Syventävien opintojen ryhmäkoot määräytyvät työskentelyn edellyttämien välineiden- tai työtapojen asettamissa rajoissa. Ryhmäkoosta päätettäessä huomioidaan ryhmädynamiikka sekä oppilaiden tarpeet. Ryhmissä, joissa on erityishuomiota vaativia oppilaita, joilla ei ole henkilökohtaista avustajaa, voidaan käyttää apuopettajaa.

Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan visuaalisissa taiteissa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskelu-aika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

Opintojen tavoitteiden tulee olla visuaalisen taidekasvatuksen mukaiset. Oppilaalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen opetusta. Oppilaan kykyjä ja taitoja kehitetään hänen omista lähtökohdistaan käsin.

Opintoretket

Näyttely- ja ateljeevierailut, retket, leirikoulut, opintomatkat, yhteydet ja vierailut muihin oppilaitoksiin ja kulttuurikohteisiin sekä koti- että ulkomailta kuuluvat kuvataidekoulun työtapoihin ja ovat osa oppimisympäristöä.

Näyttelytoiminta

Oppimistapahtumaa esittelevät temaattiset oppilastöiden näyttelyt toimivat oppimisen ja arvioinnin välineenä. Ne kertovat koulun toiminnasta, opetussisällöistä ja oppimisprosesseista. Verkkonäyttelyt ovat luonteeltaan pienimuotoisempia ajankohtaisiin teemoihin nopeasti reagoivia oppilastöistä muodostuvia kokonaisuuksia. Näyttelyn lähtökohta voi olla myös tietyn oppilasryhmän toiminnan ja ideoiden esittely. Päätötyötä esittelevä näyttely voi koostua yhden oppilaan teoksista. Aimokoulussa näyttelytoiminnan piiriin voidaan katsoa kuuluvan myös erilaiset yhteistyöprojektit, joissa tuotetaan visuaalisia sisältöjä ja lisäarvoa julkisiin tiloihin.

5. OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet

”Oppilas oppii käyttämään ja tulkitsemaan visuaalista kieltä hahmottaakseen itsensä ja ympäristönsä menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta.”

Itseilmaisuun liittyvät (ilmaisulliset) tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisullisia tietoja ja taitoja tutkimalla ja havainnoimalla. Hän oppii soveltamaan niitä oman työn suunnitteluun ja toteuttamiseen ja käyttämään ilmaisussaan aistihavaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan. Vaikutteita työskentelyyn opitaan hakemaan luonnosta, rakennetusta ympäristöstä, historiallisesta kohteista, museoista ja näyttelyistä. Oppilaalle syntyy suhde kulttuuriin.

Eettiset tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan huomioon kestävän kehityksen periaatteet ja niiden soveltamismahdollisuudet ekologisesta, kulttuurisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta.

Oppilas oppii oma-aloitteisuutta, sosiaalisia taitoja ja vastuun kantamista omasta työskentelystään, tuntemaan vastuuta luonnon ja elinympäristön kauneudesta, monimuotoisuudesta ja viihtyvyydestä.

Arviointikykyyn liittyvät tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan omaa ja muiden työskentelyprosesseja ja oppimista. Hän oppii arvostamaan ja tulkitsemaan omaa sekä toisten toimintaa ja arvioimaan visuaalisten taiteiden tuotteita ja mediaympäristöä.

Vuorovaikutustaidot

Oppilas oppii työskentelemään vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön, työ- ja kulttuurielämän kanssa.

Oppilas oppii visuaalisten taiteiden käsitteitä ja sanastoa ja osaa viestiä niiden avulla.

Kulttuurien tuntemukseen liittyvät tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien visuaalisista taiteista, niiden historiasta, nykyisyydestä ja yhteiskunnallisesta tehtävästä sekä seuraamaan kulttuuriperinnön ja visuaalisten taiteiden eri alojen keskinäistä vuorovaikutusta. Hän oppii tuntemaan lähipiirissään asuvien muiden kulttuurien edustajien visuaalista maailmaa ja elämäntapaa. Oppilas tulee tietoiseksi kulttuurin muuttuvasta luonteesta.

Visuaalisten taiteiden eri suuntautumisvaihtoehtoihin liittyvät tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisten taiteiden eri osa-alueilla, joita ovat:

- piirustus ja maalaus, kuvanveisto, grafiikka, keramiikka
- arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu ja rakentaminen
- muotoilu, esinesuunnittelu ja esineiden valmistus, tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu ja valmistus
- valokuva, elokuva ja video, sarjakuva, kuvamedia (audiovisuaaliset taiteet)
- tila- ja ympäristötaide, yhteisötaide, performanssi, monitaiteelliset työmuodot

Visuaalisten taiteiden eri suuntautumisvaihtoehdot määräytyvät sisällöllisten aihealueiden painotusten mukaan. Suuntautumisvaihtoehtoja ovat arkkitehtuuri, kuvataide ja käsityö.

KUVATAIDE

Kuvallista ilmaisua opiskellaan sekä tekemällä että tarkastelemalla kuvataiteen teoksia ja arjen kuvia. Opetuksessa korostuu mm. aistihavaintojen, intuition, unien, mielikuvituksen, mielikuvien ja myötäelämisen merkitys.

Keskeiset sisällöt

Opetuksen tavoitteena on kehittää kykyä tulkita kuvia, visuaalisia viestejä ja ilmiöitä. Ympäristön kriittinen ja aktiivinen havainnointi ei rajoitu ainoastaan visuaalisiin ilmiöihin. Kyse on kokonaisvaltaisesta ja moniaistisesta kokemuksen jäsentelystä.

Opetus on luonteeltaan uutta luovaa. Samalla sen perustana on tietoisuus sekä omasta että muiden kulttuuriperinnöstä, sen historiasta ja nykytilasta. Uutta luova asenne tulee esille opetuksen ennakkoluulottomuutena ja avoimuutena. Tavoitteena ei ole ainoastaan opettaa, miltä taide näyttää vaan, miltä se voi näyttää ja kuinka sitä voi tehdä.

Varhaisiän kuvataidekasvatuksessa oppilaan tulee

- tehdä itse kuvia ja tutkia kuvalliseen ilmaisuun liittyviä ilmiöitä ja käsitteitä: muotoa, tekstuuria, tilaa, liikettä, rytmää, väriä ja valoa
- harjoitella eri materiaalien, välineiden ja työtapojen käyttöä ja oppia välinehuollon perusteet
- havainnoida ja tulkita ympäröivää luontoa, rakennettua ympäristöä ja esineympäristöä sekä harjoitella havaintojen ja mielikuvien muuntamista kuviksi
- harjoitella työhön keskittymistä ja toisten huomioon ottamista
- tutustua median välittämään kuvaan, arvioida sitä ja laatia omia kuvaviestejä
- tehdä käyntejä museoihin ja näyttelyihin sekä retkiä luontoon ja erilaisiin kulttuuriympäristöihin ja työstää kokemuksiaan kuvataiteen keinoin

Perusopinnoissa oppilaan tulee

- harjoitella ja kehittää omaa kuvailmaisuaan ja sen sanallistamista
- tutustua eri materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- perehtyä materiaalien ja työvälineiden tarkoituksenmukaiseen, turvalliseen ja kestäväen kehityksen mukaiseen käyttöön
- perehtyä laaja-alaisesti kuvataiteen ja kuvallisen median eri osa-alueisiin ja mediatekniikkaan
- tarkastella ja tulkita eri aikakausien ja kulttuurien teoksia

- tutkia muodon ja sisällön suhteita kuvataiteissa ja harjoitella kriittistä kuvantulkintataittoa kuvamedian tekijänä ja kuluttajana
- tutustua taidefilosofian ja estetiikan peruskäsitteisiin
- oppia tarkastelemaan luontoa, arkkitehtuuria ja esineympäristöä esteettisestä ja kestävästä kehityksen näkökulmasta ja oppia ymmärtämään ympäristön merkityksen omalle ja muiden hyvinvoinnille
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä
- laatia taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden perusopintojen päätteeksi portfolio laajan oppimäärän opinnoistaan

Syventävissä opinnoissa oppilaan tulee

- syventää taitojaan ja tietojaan yhdellä tai useammalla valitsemallaan kuvataiteen tai kuvallisen median osa-alueella
- harjoitella ja kehittää kuvailmaisuaan ja yhdistää eri taiteenalojen ilmaisukeinoja työskentelysään
- perehtyä kuvataiteen historiaan, vertailla eri taideilmiöitä ja pohtia estetiikan ja taidefilosofian peruskysymyksiä ja tarkastella taidehistorian ja nykytaiteen ilmiöitä historiallisena jatkumona
- perehtyä itselleen vieraaseen kulttuuriin tai kulttuureiden visuaalisiin ilmenemismuotoihin
- perehtyä materiaaleihin ja työtapoihin, jotka edistävät kestävästä kehitystä
- tutustua kuvataiteen ja muiden visuaalisten taiteiden ammattilaisten työhön ja työskentelytapoihin
- opetella ottamaan huomioon työn tilaajan toivomukset tuote- ja rakennussuunnittelussa
- suunnitella ja suorittaa itsenäisesti työtehtäviä
- suorittaa ohjatusti kotitehtäviä
- esitellä julkisesti omaa työskentelyprosessiaan ja lopputuloksia
- seurata omaa oppimistaan ja arvioida omaa ja muiden työtä
- laatia itsenäisesti visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän mukainen päättötyö, joka sisältää teoksen, portfolioon työskentelystä ja siihen liittyvän itsearvioinnin

KÄSITYÖ

Keskeiset sisällöt

Käsityötaiteen opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden kädentaitoja ja visuaalista ilmaisua. Opetuksessa painotetaan omaa ajattelua, havainnointi- ja suunnittelukykyä, muotoajua ja kokonaiskäsitystä materiaalisesta maailmasta. Opetuksen tulee kehittää oppilaan visuaalisia ja teknisiä taitoja sekä ongelmanratkaisukykyä. Opetuksessa ohjataan oppilasta materiaalien ja välineiden tuntemukseen ja hallintaan.

Tuotteiden suunnittelussa ja valmistamisessa oppilasta ohjataan huomioimaan esteettisyyttä, ekologisuutta, eettisyyttä, ekonomisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaan tulee oppia ymmärtämään kestävänsä kehityksen periaatteita ja tehtyjen valintojen ja huolellisen työn vaikutus tuotteen laatuun ja elinkaareen.

Käsityöilmaisuus on tutkivaa itseilmaisua, jonka lähtökohtana toimii yhteinen teema. Pyrkimyksenä on käsityön tekemisen myötä kasvattaa oppilaita prosessimaiseen työskentelytapaan ja käsityöprosessin merkityksen ymmärtämiseen. Tehtävä, ryhmä, tila, käsityötekniikka ja materiaali muodostavat raamit tekemiselle. Oppilaan omakohtaiset kokemukset, ajatukset, aistihavainnot, oivallukset ja mielikuvat nivoutuvat mukaan prosessiin ja tulevat esiin valmiin työn ominaisuuksina ja siihen liittyvinä merkityksinä.

Opetuksen yhtenä tavoitteena on kulttuuriperinnön säilyttäminen ja siirtäminen. Perinteiset käsityömenetelmät ja työtavat ovat osa opetuksen sisältöä, ja oppilasta ohjataan käyttämään niitä ajanmukaisesti. Opetukseen sisältyy myös kansalliseen, paikalliseen sekä muihin käsityökulttuureihin tutustuminen.

Varhaisiän käsityökasvatuksen opinnoissa oppilaan tulee

- harjoitella käden motorikka, käden ja silmän koordinaatiota
- harjoitella käsityön eri materiaalien, tekniikoiden ja välineiden käyttöä
- harjoitella visuaalisia peruselementtejä: muotoa, tekstuuria, rakennetta, tilaa, liikettä, rytmää, väriä ja valoa
- harjoitella keskittymistä, toisten huomioon ottamista, ryhmässä toimimista sekä työskentelyvälineistä ja -tilasta huolehtimista
- havainnoida ja tulkita ympäröivää luontoa, rakennettua ympäristöä ja esineympäristöä sekä harjoitella niiden muuntamista käsityöilmaisuksi
- osallistua opintoretkille, näyttelyihin, museoihin, erilaisiin kulttuuriympäristöihin sekä luontoon ja työstää kokemuksiaan käsityön keinoin
- tutustua oman arkiympäristönsä käsitöihin, ennen ja nyt

Perusopinnoissa oppilaan tulee

- harjoitella käsityön perustaitoja ja käyttämään monipuolisesti materiaaleja ja välineitä
- perehtyä käsityön eri osa-alueisiin sekä materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- harjoitella rakenteiden tuntemusta, värien käyttöä, sommittelua sekä tilan ja suhteiden ymmärtämistä
- oppia soveltamaan havaintojaan käsityön suunnittelussa ja valmistamisessa
- ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja työskentelystään itsenäisesti ja ryhmässä
- oppia soveltamaan tietojansa ja taitojaan uusissa tilanteissa sekä ratkaisemaan työn vaiheissa ilmeneviä ongelmia

- kehittää kykyä tehdä esteettisiä ja ekologisia valintoja sekä tarkastella ja arvioida tuotteiden elinkaarta
- harjoitella itsenäistä työskentelyä, käsityöprosessin sanallistamista ja itsearviointia
- tutustua kansanperinteeseen, tarkastella eri kulttuureja ja tulkita niitä käsityön keinoin
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä
- laatia visuaalisten taiteiden perusopintojen päätteeksi portfolio laajan oppimäärän opinnoista

Syventävissä opinnoissa oppilaan tulee

- syventää teknisiä ja visuaalisia taitojaan eri käsityön osa-alueilla
- suunnitella ja valmistaa yksilöllisiä ja laadukkaita tuotteita
- syventää oman ilmaisun näkymistä työn tekemisessä ja lopputuloksessa
- valita itsenäisesti ilmaisuun sopivat työtavat, tekniikat ja materiaalit
- oppia pohtimaan käsityötä ja materiaaleja kuluttajan näkökulmasta; esteettisesti, eettisesti, ekologisesti ja ekonomisesti
- perehtyä kansanperinteeseen, tarkastella eri kulttuureja ja tulkita niitä käsityön keinoin
- perehtyä käsityön historiaan ja tarkastella käsityötä yhteiskunnallisena ilmiönä sekä eri taidesuuntausten yhteyttä käsityöhön eri aikakausina
- tutustua käsityön ammattilaisten työhön ja tarkastella käsityötä ammatillisena toimintana
- tarkastella omaa oppimistaan ja arvioida omaa ja muiden työtä
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä
- laatia itsenäisesti visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän mukainen päättötyö, joka sisältää teoksen, portfolioon työskentelystä ja siihen liittyvän itsearvioinnin

6. ARVIOINTI

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan ja ohjata opiskelun tavoitteiden asettamista.

Oppilaan arvioinnin tulee pohjata pitkäaikaiseen näyttöön ja kohdistua sekä oppimisprosessiin että prosessin lopputuloksiin, teoksiin ja tuotteisiin.

Oppilaalle tulee antaa jatkuvaa palautetta omasta oppimisesta oppimistilanteissa. Arviointi on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Oppilasta ohjataan itsearviointiin.

Arvioinnissa on otettava huomioon, että taideopetuksen merkitys yksilön elämässä näkyy pitkällä aikavälillä.

Oppilasarviointi kuvataidekoulussa

Varhaisiän opetus

Oppilaalle tehdään verkkokansio hänen aloittaessaan kuvataidekoulun. Verkkokansioon kerätään kuvia (oppilastöitä ja dokumentteja oppimisproesseista) ja tekstiä (oppilaan omia ajatuksia kuvista ja kuvantekemisestä).

Käsityökoulun oppilaat valmistavat teoksiaan ja opintojaan dokumentoivan keräilyportfolion.

Arviointi on suullista oppilaalle ja vanhemmille annettavaa palautetta. Kirjallista arviointia ei anneta.

Kuvataidekoulussa alkuryhmät järjestävät näyttelyn, jossa on esillä heidän itse valitsemiensa töitä ja opettajien valintoja. Tarkoitus on rinnastaa lapsen ja aikuisen näkökulma, ja herättää arvioivaa keskustelua. Näyttelyssä voi olla myös töitä selventäviä tekstejä.

Perusopetus

Oppilaalle annetaan vuosittain henkilökohtainen kirjallinen arviointi syyslukukauden päätteeksi.

Opetuksessa työskentelyä ja töitä arvioidaan suullisesti, keskustelun kautta.

Portfolio:

Oppilaiden omiin verkkokansioihin kerätystä kuvamateriaalista oppilas tekee perusopintojensa päätteeksi verkkoportfolion. Portfolio voi sisältää myös kirjallista itsearviointia.

Perusopintojensa päättyessä oppilas saa todistuksen opinnoistaan. Todistuksessa on kahden arvioitsijan lausunto oppilaan opinnoista.

Syventävät opinnot

Opetuksessa työskentelyä ja töitä arvioidaan suullisesti, keskustelun kautta. Oppilasta kannustetaan suulliseen ja kirjalliseen itsearviointiin.

Oppilaalle annetaan vuosittain henkilökohtainen kirjallinen arviointi kevätlukukauden päätteeksi.

Päätötyö:

Päätötyön tekeminen on oppimisprosessi, jossa oppilaan tulee hyödyntää jo oppimaansa ja hankkia tietoa itsenäisesti. Päätötyö voi olla ryhmätyö. Silloin kirjallisessa osassa voidaan tutkia työtä useasta eri näkökulmasta. Päätötyöstä annetaan sekä kirjallinen että numeroarviointi.

Oppilaalle on tiedotettava seuraavista arvioinnin periaatteista:

- arvioinnin tehtävät ja kohteet
- arvosana-asteikko ja arviointikriteerit
- arvosanan korottaminen
- opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset
- arvioinnin oikaiseminen
- päätötodistusten sisältö

Oppilasarviointi ja todistukset

Perusopintojen päättyessä (TP I periodityöpaja: plastinen sommittelu/piirustus ja maalaus/portfolio) ennen siirtymistään syventäviin opintoihin, oppilas saa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän perusopinnoista päätötodistuksen, josta käy ilmi suoritettut opinnot ja niiden ajankohta. Kahden arvioitsijan laatima sanallinen arviointi annetaan opinnoista ja perusopintojen päätteeksi tehdystä periodityöpajan portfolioista.

Oppilas saa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän syventävistä opinnoista päätötodistuksen, josta käy ilmi suoritettut opinnot ja niiden ajankohta. Vähintään kahden arvioitsijan laatima kirjallinen arviointi ja numeroarvosana annetaan päätötyöstä.

Arvosana-asteikko

Erinomainen	5
Kiitettävä	4
Hyvä	3
Tyydyttävä	2
Hyväksytty	1

Oppilaalle annetaan osallistumistodistus ja kirjallinen arviointi, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

Oppilaalle annetaan opiskelustaan vuosittain kirjallinen arviointi, jonka muodosta päättää opettaja.

Oppilasarviointi käsityökoulussa

Käsityössä arviointi kohdistuu tuotteen suunnittelu- ja valmistusprosessiin sekä työn lopputulokseen. Käsityötuotteen/teoksen arvioinnissa voidaan tehtävästä riippuen kiinnittää huomiota esteettisyyteen, käyttökelpoisuuteen, taitavaan toteutukseen, ilmaisullisuuteen ja innovatiivisuuteen. Innovatiivisuus voi ilmetä mm. tuotteen rakenteessa, tekniikoiden ja materiaalien käytössä sekä ilmaisussa.

Varhaisiän opetus

Arviointi on suullista oppilaalle ja vanhemmille annettavaa palautetta. Kirjallista arviointia ei anneta.

Varhaisopinnoissa arvioinnin välineenä voi toimia ryhmän oma näyttely, jossa on esillä heidän itse valitsemiaan töitä ja opettajan valintoja.

Perusopetus

Oppilaalle annetaan vuosittain henkilökohtainen kirjallinen arviointi.

Opetuksessa työskentelyä ja töitä arvioidaan suullisesti keskustelemalla henkilökohtaisesti oppilaan kanssa ja yhdessä ryhmän kesken.

Perusopinnoista alkaen kerätään henkilökohtaiseen kansioon tehtävänanto, suunnitelmat, kokeilut, materiaalit, työn lopullinen suunnitelma, kuvaus työskentelyprosessista, kuva valmiista työstä ja kirjallinen itsearviointi. Kansioon kerätty aineisto toimii perusopinnojen päätteeksi tehtävän portfolion kokoamisen perustana.

Perusopinnojen päättyessä, ennen siirtymistä syventäviin opintoihin oppilas saa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän perusopinnoista päättötodistuksen, josta käy ilmi suoritettut opinnot ja niiden ajankohta.

Kahden arvioitsijan laatima sanallinen arviointi annetaan opinnoista ja perusopinnojen päätteeksi tehdystä portfolioista.

Syventävät opinnot

Oppilaalle annetaan vuosittain henkilökohtainen kirjallinen arviointi.

Opetuksessa työskentelyä ja töitä arvioidaan suullisesti, keskustelun kautta sekä oppilasta kannustetaan suulliseen ja kirjalliseen itsearviointiin.

Oppilas saa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän syventävistä opinnoista päättötodistuksen, josta käy ilmi suoritettut opinnot ja niiden ajankohta. Vähintään kahden arvioitsijan laatima kirjallinen arviointi ja numeroarvosana annetaan päättötöistä.

Arvosana-asteikko

Erinomainen	5
Kiitettävä	4
Hyvä	3
Tyydyttävä	2
Hyväksytty	1

Päättötyö:

Syventävissä opinnoissa voidaan tehdä päättötyö, josta annetaan kirjallinen arviointi ja numeroarviointi.

Päättötyö sisältää tuotteen tai teoksen, kirjallisen kuvauksen työskentelystä ja siihen liittyvän itsearvioinnin. Päättötyön tekeminen on oppimisprosessi, jossa oppilaan tulee hyödyntää jo oppimaansa ja hankkia tietoa itsenäisesti. Päättötyö voi olla ryhmätyö. Silloin kirjallisessa osassa voidaan tutkia työtä useasta eri näkökulmasta.

Arvioinnin, portfolioiden, päättötyön ja todistusten osalta opetussuunnitelmaa toteutetaan kokeiluluontoisesti. Näitä vakiinnutetaan osaksi käsityökoulun toimintaa ja otetaan käyttöön viimeistään, kun lupa laajan opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen mahdollisesti saadaan.